

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 *

THE ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 5

อลิน จันทรัมย์

Alin Chantaramai

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: Alinpinoc1234@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 พฤษภาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 11 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 13 พฤษภาคม 2568

Received 5 May 2025; Revised 11 May 2025; Accepted 13 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

Citation:

* อลิน จันทรัมย์. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(3), 499-516.

Alin Chantaramai. (2025). The Academic Leadership Of School Administrators Under The Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(3), 499-516.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test และค่าเอฟ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมแตกต่างกัน รายด้านด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการนิเทศการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านด้านการนิเทศการสอนและด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดพันธกิจ ดำเนินการให้ ผู้บริหารกำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียนจากขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ดำเนินการให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูรู้ครูในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน ดำเนินการให้ผู้บริหารตรวจและให้คำแนะนำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูล่วงหน้าก่อนที่ครูจะนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ดำเนินการให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน ดำเนินการให้ ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและมีความทันสมัยต่อจำนวนนักเรียน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหาร, สถานศึกษา

Abstract

This research article aims to: Study the academic leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. Compare opinions regarding the academic leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, categorized by position, educational level, and school size. Explore ways to improve the academic leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The sample group used in the research consists of 338 school administrators and teachers. The research tools included a 5-point Likert scale questionnaire with a consistency index ranging from 0.67 to 1.00, and a reliability coefficient of 0.96 for the entire questionnaire, as well as a semi-structured interview. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings are as follows:

1 .The analysis of the academic leadership of school administrators revealed that the overall and individual aspects were rated as "high." The aspects were ranked in order of average score from highest to lowest as follows: 1) supervision of teaching, 2) curriculum and instruction management, 3) promoting the learning environment, 4) planning and setting missions, and 5) evaluating and monitoring student progress.

2 .The comparison of opinions regarding the academic leadership of school administrators, categorized by position, showed significant statistical differences at the 0.05 level in the areas of curriculum and instruction management and teaching supervision. However, no significant differences were found in the areas of setting missions, monitoring student progress, and

promoting the learning environment. Categorized by educational level, there were no overall differences, but significant statistical differences were found in the area of promoting the learning environment. Categorized by school size, there were no overall differences, but differences were found in teaching supervision and monitoring student progress.

3 .The analysis and recommendations for improving the academic leadership of school administrators revealed the following: In the area of setting missions, administrators should establish school goals related to academic responsibilities. In the area of curriculum and instruction management, administrators should promote teachers' knowledge about developing school curricula and using teaching materials that align with the curriculum content. In the area of teaching supervision, administrators should review and provide feedback on teachers' lesson plans before they are implemented. In the area of monitoring student progress, administrators should encourage teachers to develop diverse assessment tools. In the area of promoting the learning environment, administrators should provide sufficient and up-to-date teaching materials for students.

Keywords: Leadership, Administrator, School

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของศตวรรษที่ 21 การยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม เป็นประเด็นสำคัญที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสนใจ ประเทศไทยเองได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาทุนมนุษย์ จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เพื่อกำหนดทิศทางในการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน ภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการวางแผน กำกับ ติดตาม และสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จทั้งในระดับองค์กรและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (ข้าวทิพย์ ที่สุกะ, 2564)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ทางการศึกษาเพื่อบริหารจัดการการเรียนการสอนอย่างมีระบบมีเป้าหมาย และมุ่งเน้นผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครอบคลุมถึงการกำหนดพันธกิจ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาครู การนิเทศการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการประเมินผล (กัญญ์วรา เครื่องพาที, 2556) ภาวะผู้นำลักษณะนี้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการไม่เพียงแต่จะเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ แต่ยังต้องสามารถถ่ายทอดเป้าหมายให้บุคลากรเข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ โดยแสดงออกผ่านการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง (ปริยาภรณ์ เรื่องเจริญ, 2560)

ในบริบทของสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน ได้พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ อันเนื่องมาจากภาระงานด้านบริหารที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเปลี่ยนนโยบายที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลให้งานด้านวิชาการถูกลดความสำคัญลง ทั้งที่เป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อสะท้อนภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการในพื้นที่ดังกล่าว ตลอดจนเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาและยกระดับบทบาทของผู้บริหารให้สามารถขับเคลื่อนงานด้านวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

การทบทวนวรรณกรรม

นรมน ชันดี (2561: 25) กล่าวถึง กระบวนการที่ทำให้งานลุล่วงหรือสำเร็จได้โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยทั้งอำนาจหน้าที่ ทักษะของภาวะผู้นำ และความรู้ทางการบริหาร มาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลตามที่สถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้ สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์กร โดยการใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการการมอบหมายงาน การรายงาน และการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,788 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 338 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire)

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 338 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136-143) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

3.6.3.1 t- test แบบ Independent samples

3.6.3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 71.89 ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 28.11 ในด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 237 คน (ร้อยละ 70.12) และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 101 คน (ร้อยละ 29.88) โดยทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 181 คน (ร้อยละ 53.55) ขนาดกลาง จำนวน 131 คน (ร้อยละ 38.76) และขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 7.69)

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การนิเทศการสอน การจัดการหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผนกำหนดพันธกิจ การประเมินผลและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น

1.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้าน การจัดการหลักสูตรและการสอน และ การนิเทศการสอน ส่วนในด้านอื่นไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

1.2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่พบความแตกต่าง แต่รายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การสอน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง แต่รายด้าน การวางแผนกำหนดพันธกิจ, การจัดการหลักสูตรและการสอน, และ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

2. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พบแนวทางสำคัญในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

ด้านการกำหนดพันธกิจ ผู้บริหารควรกำหนดกรอบเป้าหมายที่สอดคล้องกับงานวิชาการ และหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน

ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ส่งเสริมความรู้แก่ครูในการจัดทำหลักสูตร และการใช้สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม

ด้านการนิเทศการสอน ตรวจและให้คำแนะนำแผนการสอนล่วงหน้า รวมทั้งติดตามผลการสอนอย่างเป็นระบบ

ด้านการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน พัฒนาเครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย และสนับสนุนการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อใช้ในการปรับปรุง

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหาสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ที่เพียงพอและทันสมัย รวมถึงพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการให้คำแนะนำ สนับสนุนช่วยเหลือ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู รวมถึงการให้อิโสภาครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกสถานศึกษา ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพในตัวของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา พลัฒิม (2559 : 23) กล่าวถึง การนิเทศ การสอน คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ การสนับสนุนช่วยเหลือติดตาม ประเมินผล พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความรับผิดชอบและประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละตำแหน่ง ส่งผลให้การรับรู้และคาดหวังต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อับดุลรอห์มัน มะมิง (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาขนาดเล็ก เขต 3 ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารแต่ละสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและผ่านการอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่งอย่างเข้มข้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักการประยุกต์หลักการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติทำให้มีประสิทธิภาพและความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพผู้เรียนและความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการในมุมมองที่ต่างจากครู

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรที่มีระดับปริญญาตรี และบุคลากรที่มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้าน แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ย่อมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใด แต่บทบาทต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบคุณภาพผู้เรียน ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของวสิน ชูชาติ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานในด้านการสอน ขนาดโรงเรียนที่สอน สถานภาพการทำงานและวิทยฐานะ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาครูและนักเรียน ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดพันธกิจ ชี้ให้เห็นว่าการมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วจำเป็นจะต้องสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าใจด้วยการทำกรอบเป้าหมายวัตถุประสงค์และพันธกิจต้องไม่ตั้งเป้าที่สูงจนเกินไป เป็นไปตามสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น หากดำเนินการโดยไม่มีพันธกิจที่ชัดเจนก็เหมือนการเดินทางอย่างไร้จุดหมาย

ในด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน การสอนจัดเป็นบริการเบื้องต้นของโรงเรียน ดังนั้นอย่างน้อยผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องทราบถึงขอบข่ายรายวิชาที่เปิดสอนรวมถึงความรู้ ที่จำเป็นในการสอนอีกด้วย การมีพื้นความรู้ที่กว้างของผู้บริหารถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหาร ควรจะสามารถให้ข้อมูลและทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการสอน และผู้บริหารควรใส่ใจและส่งเสริมให้มี การพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง

ในด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารมีบทบาทในการนิเทศ ให้ถือว่าเป็นวิธีในการพัฒนาครู อย่างจริงจัง ไม่ใช่การนิเทศตามสภาพปัญหา การประเมินการดำเนินงานเป็นการประเมินย้อนหลัง แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นการมองไปข้างหน้าจึงต้องใส่ใจเรื่องการนิเทศนี้ให้มากกว่าทำอะไรอยู่ ตอนนี้ไม่ใช่การมองสิ่งที่ทำไปแล้วที่ผ่านมา ผู้นำต้องให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ในด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน แม้ว่าตลาดที่รับเด็กเรียนจบจะเป็นการทดสอบสุดท้าย ผู้บริหารก็ควรตรวจสอบคุณภาพนักเรียน โดยความมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์หลายวิธีในการประเมินความก้าวหน้าและทำอย่างเป็นประจำ ผู้บริหารนั้นมีความรู้ความสามารถในการทบทวนผลและใช้ผลในการช่วยเหลือครู

นักเรียน และผู้ปกครองใน การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน แม้ว่าผู้บริหารจะไม่สามารถตีความ การประเมินผลในโรงเรียนได้ทุกครั้ง แต่ควรจะระบุชัดเจนว่าคาดหวังให้มีการทดสอบตีความ และสนองตอบ กำกับติดตามกระบวนการทั้งหมด

ในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน เมื่อบรรยากาศโรงเรียนแสดงถึงคุณค่าของการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ จึงทำให้ไม่เป็นการยากที่จะเรียนรู้ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการสร้างบรรยากาศทางการศึกษาในทุกระดับ และบรรยากาศนี้จะช่วยดึง พลังของนักเรียนและครูออกมา โดยมีหลายวิธีที่จะทำให้เกิดได้ เช่น การจัดให้มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบ จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นสำคัญและให้เข้าใจว่าสิ่งที่ดีที่สุด คือ การที่แต่ละคนทำส่วนของตนอย่างดีที่สุด เพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวังกับนักเรียนสูง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งภาพรวมแตกต่างกัน รายด้านด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการนิเทศการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านด้านการนิเทศการสอนและด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนมีการปฏิบัติที่ต่างกัน การวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดพันธกิจ ดำเนินการให้ ผู้บริหารกำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียนจากขอบเขตงานที่ได้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ดำเนินการให้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ความรู้ครูในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน ดำเนินการให้ ผู้บริหารตรวจและให้คำแนะนำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูล่วงหน้าก่อนที่ครูจะนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ดำเนินการให้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน ดำเนินการให้ ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและมีความทันสมัยต่อจำนวนนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารภารกิจของหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนทราบ โดยการสื่อสารให้นักเรียนทราบและเข้าใจเป้าหมายภารกิจหลักสูตรสถานศึกษา แสดงให้เห็นความสำคัญและการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันของภารกิจของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลของการเรียนจากการเข้าใจภารกิจหลักสูตรสถานศึกษามากยิ่งขึ้น โดยการทำงานร่วมกับนักเรียนจะทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นสามารถเป็นแนวทางเพื่อที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาเป้าหมายการปฏิบัติงานไปสู่การสื่อสารเป้าหมายภารกิจของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งการสื่อสารนี้ทำได้โดยใช้การสื่อสารที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการในช่องทางที่หลากหลาย การใช้ป้ายนิเทศ การสื่อสารผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่น Website Facebook การประชุมครูและผู้ปกครอง และการแจกเอกสารคู่มือ เป็นต้น

2. ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการประเมินหลักสูตรก่อน และหลังการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการประเมินมาใช้หาแนวทางพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และวางแผนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและการสอนให้สอดคล้องกับการประเมิน บริบทของโรงเรียน ความต้องการของชุมชน ผสมกับหลักสูตรแกนกลาง รวมถึงจุดเน้นนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัด ผู้บริหารโรงเรียนต้องนำความรู้

และความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนเข้าไปร่วมดำเนินการกับครูในการปรับปรุงงานหลักสูตรและการสอน ตั้งความคาดหวังที่มีต่อครูและนักเรียน รวมถึงบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อตัวนักเรียนให้ได้มากที่สุด

3. ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนร่วมกับครูในการออกแบบเครื่องมือการนิเทศการสอน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศผู้บริหารและครูจะร่วมกันออกแบบให้มีเครื่องมือที่หลากหลาย เทียบตรง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศแบบตรวจเยี่ยมชั้นเรียน พร้อมให้คำแนะนำแก่ครูในการเตรียมความพร้อมในการรับการนิเทศตั้งแต่การเตรียมเอกสารต่าง ๆ การใช้สื่อในการสอน ไปจนถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมีการนิเทศการสอนแบบมุ่งเป้าหมาย เพื่อพัฒนานักเรียน และนำปัญหาต่าง ๆ มาวิเคราะห์และแก้ไข

4. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูนำแบบรายงานพัฒนาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหา นักเรียน เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนแต่ละคนได้ตรงจุดที่ควรพัฒนา อีกทั้งทำให้สามารถนำผลจากแบบรายงานพัฒนาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมาร่วมพิจารณาใช้ในรายงานคุณภาพนักเรียนให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบในทุกภาคเรียนได้ ซึ่งเป็นตัวช่วยหาแนวทางพัฒนาคุณภาพนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่บุคลากร ชื่นชม ยกย่อง ชมเชยบุคลากรที่ประสบความสำเร็จโดยการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ และให้บุคลากรที่ประสบความสำเร็จได้ขยายผลการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

3. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายกรณีในสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์วรา เครื่องพาที. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. ใน *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- ข้าวทิพย์ ทีสุกะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- กิงกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*.
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- เพ็ญนภา พลัฒิม. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*.
- นรมน ชันดี. (2561). การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.

- วสิน ชูชาติ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัครอรห์มัน มะมิง. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. *วารสารอัลฮิกมะฮ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 11(22), 291-304.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “*Determining sample size for research activities*”. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-61